

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням вченої ради Науково-дослідного
інституту інтелектуальної власності
НАПрН України
Протокол № 8 від «28» липня 2026р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказом директора Науково-дослідного
інституту інтелектуальної власності
НАПрН України
від «28» липня 2026р. № 128-к

Директор, голова вченої ради, д.ю.н., проф.

 Анатолій КОДИНЕЦЬ

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
на 2026 – 2030 роки

ВСТУП.....	3
I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
II. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ В УМОВАХ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ, ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ (SWOT-АНАЛІЗ).....	6
III. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ТА ПРИКЛАДНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	11
IV. СПІВПРАЦЯ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	13
V. СПІВПРАЦЯ З ДЕРЖАВНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ «УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОФІС ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙ»	14
VI. РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ, ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ТА ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	15
VII. ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ У СФЕРІ ІНТЕГРАЦІЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ	16
VIII. НАУКОВО-ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ	17
IX. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	17
X. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ, ПІДВИЩЕННЯ ПРЕСТИЖУ НАУКОВОЇ ПРАЦІ	18

ВСТУП

Стратегія визначає систему цілей та завдань діяльності Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України (далі – НАПрН України) та окреслює стратегічні напрями й ефективні механізми їх досягнення у сфері наукової та науково-технічної діяльності на 2026-2030 роки. Стратегія розроблена у відповідно до Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2026-2030 роки, затвердженої постановою загальних зборів НАПрН України від 30.04.2026 р. № 2-26.

Розвиток науки є одним з основних чинників системного соціально-економічного розвитку України. Підвищення конкурентоспроможності науки та освіти мають пріоритетне значення для інтелектуального та духовного розвитку української нації, зростання економіки, забезпечення національної безпеки. Наука та освіта відіграють визначальну роль у подальшому формуванні іміджу України як сучасної європейської держави.

На сьогодні Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України (далі – Інститут), створений у 2001 року, є єдиною спеціалізованою державною установою, яка здійснює в Україні наукові і прикладні дослідження у сфері інтелектуальної власності та практичне впровадження їх результатів. Поступальний розвиток Інституту дозволив сформувати кваліфікований науково-експертний колектив, спроможний вирішувати стратегічні завдання у галузі права та економіки інтелектуальної власності, пов'язаної з усіма основними сферами суспільного життя. Інститут є провідною науковою установою України, яка лідирує у секторі правових та економіко-правових досліджень проблем інтелектуальної власності, сприяє розвитку державної політики у цій сфері.

Інститут понад 25 років здійснює розробку та удосконалення законодавства з інтелектуальної власності, прикладну та дослідницьку діяльність, ініціює та підтримує освітні та просвітницькі проекти для популяризації права інтелектуальної власності в Україні, сприяння науково-технічному прогресу та збільшення внеску України в розвиток світової науки і техніки.

Результати наукової роботи Інституту втілені у понад 100 наукових виданнях, включаючи монографії науково-практичні видання, коментарі законодавства, узагальнення матеріалів судової та експертної практики, енциклопедії, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації. З 2017 року Інститутом розроблено та подано до Верховної Ради України понад 70 законопроектів та близько 100 експертних висновків на проекти законодавчих актів у сфері інтелектуальної власності. Фахівці Інституту регулярно включаються до складу робочих груп профільних комітетів Верховної Ради України, Мінекономіки України, УКРНОІВІ з розробки проектів законів та інших нормативно-правових актів України.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 22 січня 2026 року № 85 Інститут внесено до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави. Перебування Інституту у Державному реєстрі є чинним до 31 грудня 2030 року.

Наразі наукова діяльність Інституту здійснюється з врахуванням особливостей нормативного забезпечення охорони інтелектуальної власності в

умовах воєнного стану, цифрової трансформації та реалізації європейських засад розвитку державотворення України.

В умовах європейської інтеграції України Інститут активно долучається до процесів удосконалення законодавства України у сфері інтелектуальної власності, приведення якого у відповідність до права ЄС.

У 2026 р. Інститут був визначений як відповідальний виконавець по реалізації завдань у межах розділу 7 «Право інтелектуальної власності». Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС), затвердженої постановою Кабінету Міністрів України №438 від 01 квітня 2026 р.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Місія Інституту полягає в розвитку правової науки в галузі права інтелектуальної власності; забезпеченні якісної підготовки наукових кадрів у цій сфері; забезпеченні підвищення рівня обізнаності населення щодо прав інтелектуальної власності; сприянні органам державної влади у правотворчій та правозастосовній діяльності в галузі права інтелектуальної власності; підтримці і розвитку міжнародного наукового співробітництва в сфері інтелектуальної власності.

Візія Інституту: Інститут є провідною науковою установою в державній системі правової охорони інтелектуальної власності, яка проводить фундаментальні та прикладні дослідження в цій сфері та забезпечує міжнародне наукове співробітництво у сфері права інтелектуальної власності.

Цінності Інституту: права та свободи людини; культурний та інтелектуальний розвиток; чесність; свобода наукової думки; підтримка; професіоналізм; наукова етика; саморозвиток; творчий розвиток; комунікативність; довіра. Діяльність Інституту в межах глобального конкурентного наукового середовища базується на принципах прозорості, відкритості, законності, академічної доброчесності, компетентності, свободи творчості, інноваційності, соціальної відповідальності, толерантності.

Стратегічними цілями Інституту визначені:

1. Підтримання статусу Інституту як провідного національного наукового та науково-освітнього центру у сфері інтелектуальної власності.
2. Підтримання статусу Інституту як провідної експертної установи в галузі нормопроєктування та правозастосування у сфері інтелектуальної власності.
3. Посилення ролі Інституту як провідної наукової установи в державній системі правової охорони інтелектуальної власності.

Для реалізації місії визначені такі **стратегічні напрями** розвитку Інституту:

1. Фундаментальні та прикладні дослідження в галузі права інтелектуальної власності.
2. Співпраця з органами державної влади та органами місцевого самоврядування.
3. Інформаційна, просвітницька та видавнича діяльність.
4. Освітня діяльність.
5. Співпраця з науковими установами та закладами вищої освіти.

6. Науково-експертна діяльність.

7. Міжнародне співробітництво.

Із метою реалізації стратегічних цілей та напрямів розвитку Інституту, виконання статутних завдань та завдань, спрямованих на інтеграцію Інституту до міжнародного наукового та Європейського дослідницького простору, Інститут розглядає як **основні завдання**:

1. Подальший розвиток фундаментальних та прикладних досліджень в галузі права інтелектуальної власності.

2. Розвиток співпраці з органами державної влади та місцевого самоврядування.

3. Забезпечення інформаційної та просвітницької діяльності в галузі права інтелектуальної власності.

4. Популяризацію знань у сфері інтелектуальної власності, активну участь у формуванні культури поваги до прав інтелектуальної власності.

5. Подальший розвиток видавничої діяльності Інституту.

6. Забезпечення діяльності Інституту у сфері інтеграції науки та освіти.

7. Забезпечення особистого та професійного зростання осіб, що навчаються в аспірантурі Інституту, формування у них компетентностей, що визначають їх конкурентоспроможність в Україні та світі, формування у них соціальної відповідальності.

8. Забезпечення розвитку наукового потенціалу працівників Інституту, підвищення престижу наукової праці.

9. Створення сприятливих умов для професійного зростання працівників Інституту.

10. Розвиток міжнародного співробітництва з напрямку інтелектуальної власності у сферах науки, освіти, інноваційної діяльності, цифрового середовища.

11. Удосконалення нормопроєктувальної, науково-правової та судово-експертної діяльності у сфері інтелектуальної власності.

12. Посилення співпраці з міжнародними організаціями, діяльність яких пов'язана прямо чи опосередковано зі сферою інтелектуальної власності.

13. Підтримку міжгалузевої та міжвідомчої співпраці у сфері інтелектуальної власності, участь в роботі органів консультативного та дорадчого характеру, що забезпечують функціонування державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

14. Координацію, організацію та проведення спільних наукових та науково-практичних заходів. Активізацію участі у міжнародних наукових, науково-освітніх, інноваційних заходах.

15. Активну просвітницьку діяльність, спрямовану на формування поваги до інтелектуальної власності, виховання, формування свідомої, відповідальної особистості.

У своїй діяльності Інститут керується Конституцією України, Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Законом України «Про вищу освіту», Статутом НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, керівними актами Національної академії правових наук України, двосторонніми та багатосторонніми договорами про співробітництво з партнерами, включаючи

міжнародні договори, та іншими нормативно-правовими актами.

II. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ В УМОВАХ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ, ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ (SWOT-АНАЛІЗ)

2.1. Сильні сторони (strengths)

Науково-експертне забезпечення державної політики. Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України є провідною науковою установою у сфері права інтелектуальної власності, яка забезпечує науково-експертний супровід формування та реалізації державної політики у цій сфері. Інститут є визнаним національним науковим та експертним центром у сфері інтелектуальної власності. Інститут має високу ділову репутацію серед органів державної влади (представницьких, виконавчих, судових), з якими тісно співпрацює. Фахівці Інституту відіграють провідну роль у проведенні в Україні законодавчої, інституціональної та судової реформи в сфері інтелектуальної власності. Напрацьовані пропозиції використано під час підготовки проєктів законодавчих змін у сфері інтелектуальної власності та гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу.

Високий кадровий потенціал. Інститут об'єднує висококваліфікованих науковців, які здійснюють фундаментальні та прикладні дослідження у сфері права інтелектуальної власності, авторського права, промислової власності, трансферу технологій, медичного права та інноваційної діяльності. Працівники Інституту активно залучаються до виконання державних наукових програм, проведення наукових експертиз, підготовки висновків та консультативної діяльності.

Співпраця в галузі освіти. Інститут є визнаним авторитетом у сфері інтелектуальної власності в освітніх колах, активно залучається до забезпечення освітнього процесу, створює та забезпечує роботу науково-освітніх центрів з інтелектуальної власності на базі провідних національних університетів (Київ, Харків, Дніпро, Львів), а також здійснює співпрацю з понад 30 вітчизняними та європейськими університетами і науковими центрами з питань інтелектуальної власності.

Освітня діяльність та підготовка наукових кадрів: одним із пріоритетних напрямів діяльності Інституту є підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації, розвиток освітньо-наукової діяльності та інтеграція науки й освіти. Науковці Інституту забезпечують реалізацію освітніх програм, здійснюють наукове керівництво дисертаційними дослідженнями, беруть участь у роботі спеціалізованих учених рад, організовують наукові конференції, круглі столи, семінари та інші науково-комунікаційні заходи.

Міжнародне співробітництво: Інститут підтримує активні міжнародні наукові зв'язки із зарубіжними університетами, науковими установами та міжнародними організаціями. У звітному періоді продовжувалася співпраця з європейськими партнерами, міжнародними професійними організаціями та редакціями зарубіжних наукових видань, а також укладено новий меморандум

про співробітництво.

Науково-видавнича діяльність. Інститут є засновником наукового фахового журналу «Теорія і практика інтелектуальної власності», включеного до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б», а також співзасновником науково-практичного журналу «Медичне право», який також входить до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б». Видавнича діяльність Інституту забезпечує апробацію результатів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, сприяє розвитку наукової комунікації, поширенню сучасних наукових знань та інтеграції української юридичної науки до європейського та світового наукового простору.

Розвинені професійні комунікації. Інститут підтримує ефективну співпрацю з органами державної влади, Верховною Радою України, УКРНОІВІ, закладами вищої освіти, науковими установами України та зарубіжними партнерами, що забезпечує високий рівень практичного впровадження результатів наукових досліджень.

2.2. Слабкі сторони (weaknesses)

Недостатній рівень фінансування. Обсяг бюджетного фінансування гуманітарних досліджень залишається недостатнім для забезпечення повноцінного розвитку наукової інфраструктури, оновлення матеріально-технічної бази, розширення міжнародної діяльності та залучення молодих науковців.

Обмежені можливості залучення міжнародних грантів. Особливості гуманітарних і правничих досліджень ускладнюють участь у великомасштабних міжнародних грантових програмах, орієнтованих переважно на природничі та технічні науки.

Відтік молодих наукових кадрів. Конкуренція з боку державного сектору та приватного бізнесу, а також нижчий рівень оплати праці у науковій сфері створюють ризики втрати перспективних молодих дослідників.

Недосконалість критеріїв оцінювання результативності. Існуюча система оцінювання діяльності наукових установ недостатньо враховує специфіку гуманітарних та правничих досліджень, зокрема вагомість нормотворчої, експертної, консультативної діяльності, підготовки законопроектів, висновків та участі у формуванні державної політики.

Обмежена матеріально-технічна база. Відсутність власного приміщення та необхідність фінансування оренди за рахунок спеціального фонду Інституту негативно впливають на можливості розвитку матеріальної бази та реалізації нових наукових проєктів.

Обмежені кадрові ресурси. Недостатня штатна чисельність адміністративного персоналу, зокрема відсутність окремого структурного підрозділу з організації діяльності аспірантури, зумовлює додаткове адміністративне навантаження на наукових працівників.

Вплив воєнного стану на безперервність наукової діяльності. Збройна агресія проти України та пов'язані з нею наслідки, зокрема систематичні атаки на об'єкти енергетичної інфраструктури, призводять до аварійних і планових

відключень електропостачання, перебоїв у роботі телекомунікаційних мереж та обмеження доступу до цифрових інформаційних ресурсів. Це негативно впливає на безперервність виконання наукових досліджень, підготовку наукових публікацій, проведення наукових заходів, міжнародну комунікацію та своєчасне виконання наукових проєктів.

Обмежені можливості публікації результатів досліджень у високорейтингових міжнародних виданнях. Специфіка правничих досліджень у сфері інтелектуальної власності та обмежена кількість профільних наукових журналів, що індексуються у міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science Core Collection, істотно ускладнюють публікацію результатів досліджень у виданнях відповідного рівня. Додатковими чинниками є високий рівень конкуренції, тривалі строки рецензування та значна вартість публікації у частині міжнародних журналів, що стримує зростання міжнародної публікаційної активності науковців Інституту.

Обмежені можливості міжнародної академічної мобільності. Умови воєнного стану, безпекові ризики та фінансові обмеження ускладнюють участь наукових працівників у міжнародних наукових конференціях, стажуваннях, дослідницьких візитах і спільних міжнародних проєктах, що негативно впливає на розвиток міжнародного наукового співробітництва та інтеграцію Інституту до світового наукового простору.

2.3. Можливості (opportunities)

Євроінтеграція. Посилення ролі Інституту у формуванні державної правової політики у сфері інтелектуальної власності в умовах євроінтеграції шляхом активної участі в гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу, експертного супроводу виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, а також наукового забезпечення адаптації правової системи України до європейських стандартів.

Розширення міжнародної співпраці шляхом підписання нових меморандумів із провідними правничими інституціями Європейського Союзу та інших держав, участі у спільних наукових дослідженнях, міжнародних конференціях, експертних комісіях, редакційних колегіях наукових журналів, а також підвищення рівня цитованості та міжнародної впізнаваності.

Активізація участі Інституту у міжнародних програмах і грантах (Horizon Europe, COST, Erasmus+, програми Ради Європи), що сприятиме зміцненню її міжнародного авторитету та інтеграції у європейський дослідницький простір

Повоєнне відновлення та національна безпека.

– Залучення науковців Інституту до розроблення правових механізмів охорони прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені під час проходження військової служби, а також комплексної моделі повоєнного відновлення України, включно з правовими механізмами відбудови, перехідного правосуддя, відшкодування завданих збитків тощо.

– Науково-правове забезпечення процесів управління підсанкційними об'єктами інтелектуальної власності та використання інтелектуальної власності як складової санкційної політики держави.

Вплив на законотворчість і реформування державних інституцій.

– Посилення експертного впливу Інституту на процеси оновлення національного законодавства шляхом системної участі її представників у діяльності робочих груп, комісій та експертних рад, залучених до реформування правосуддя, цифровізації діяльності органів державної влади і судової системи.

– Підвищення попиту на експертно-аналітичну продукцію Інституту з боку органів державної влади, судової системи та міжнародних партнерів (стратегії, концепції, науково-правові висновки, аналітичні записки, прогнози та рекомендації).

Поглиблення стратегічного партнерства з органами влади.

– Розширення консультативної та експертної ролі Інституту при профільних комітетах Верховної Ради України, центральних органах виконавчої влади, УКРНОІВІ, Верховному Суді.

– Зміцнення стратегічних партнерств шляхом створення спільних науково-дослідних проєктів, міжвідомчих наукових центрів і аналітичних платформ.

Міждисциплінарні дослідження та інновації.

– Посилення ролі Інституту у формуванні державної політики через розвиток фундаментальних міждисциплінарних досліджень, спрямованих на наукове обґрунтування правового регулювання цифрової трансформації, використання штучного інтелекту, кіберзахисту, інформаційної та воєнної безпеки держави.

– Формування наукових засад правового регулювання процесів цифрової трансформації правової системи України.

Інституційний розвиток.

– Створення та розвиток спеціалізованих наукових центрів з питань професійного розвитку, науково-експертної діяльності, правового забезпечення розвитку науки та технологій.

– Розвиток мережі регіональних наукових центрів з інтелектуальної власності, у тому числі у форматі спільних ініціатив з провідними закладами вищої освіти та науковими установами.

Оптимізація джерел фінансування.

– Диверсифікація джерел фінансування наукової діяльності шляхом залучення коштів державних цільових програм, системи державних і міжнародних грантів, поглиблення співпраці з Національним фондом досліджень України та бізнес-сектором у сфері правових інновацій.

Цифровізація та відкритість науки

– Створення єдиної електронної бібліотеки Інституту.

– Формування цифрових репозитаріїв, баз даних, аналітичних платформ та електронних сервісів для забезпечення наукової діяльності.

– Використання принципів відкритої науки для підвищення рівня довіри та суспільного впливу шляхом розвитку комунікаційних стратегій, відкритих даних, електронної звітності та науково-популярних продуктів.

2.4. Загрози (threats)

Безпекова ситуація.

– Функціонування в умовах правового режиму воєнного стану та обмежень, пов'язаних з його запровадженням, що істотно ускладнюють здійснення наукової, організаційної та адміністративної діяльності.

– Постійна загроза життю та безпеці працівників, особливо в регіонах ведення активних бойових дій або з підвищеним рівнем воєнної небезпеки.

– Періодичні аварійні та планові вимикання електро-, водо- й теплопостачання через суттєве пошкодження та руйнування об'єктів критичної інфраструктури.

Фінансове забезпечення.

– Обмежене бюджетне фінансування наукової сфери, що створює реальні ризики втрати наукового потенціалу та зниження конкурентоспроможності української науки, не відповідає національним інтересам і законодавчо визначеним стратегічним цілям у сферах національної безпеки, повоєнного відновлення та європейської інтеграції України.

– Скорочення видатків на проведення наукових досліджень та недостатній рівень диверсифікації джерел фінансування наукової діяльності, зокрема через державні цільові програми та грантові механізми.

– Низький рівень оплати праці наукових працівників, що не відповідає рівню їх кваліфікації, складності наукових завдань та суспільній значущості наукової діяльності.

«Відтік мізків» (Brain Drain)

– Міграція наукових кадрів, зокрема відтік висококваліфікованих учених за кордон та їх інтеграція в іноземні наукові установи або перехід у непрофільні сфери діяльності внаслідок воєнних дій.

– Скорочення чисельності молодих дослідників і порушення процесів відтворення наукових кадрів.

– Зниження престижу наукової діяльності.

Ускладненість проведення наукових досліджень

Проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень у сфері інтелектуальної власності в умовах відсутності:

– національної стратегії розвитку наукової та науково-технічної діяльності;
– державної цільової програми прогнозування науково-технологічного та інноваційного розвитку України;

– нормативно визначених пріоритетних напрямів фундаментальних і прикладних досліджень;

– ефективних механізмів взаємодії суб'єктів державного регулювання та управління у сфері науки;

– державного замовлення на виконання наукових робіт у сфері права;

– дієвих механізмів упровадження результатів фундаментальних наукових досліджень у практичну діяльність органів державної влади, судових і правоохоронних органів.

Організаційно-методичні проблеми

– Наявність складної, багаторівневої системи органів управління науковою сферою, що знижує ефективність ухвалення управлінських рішень.

– Відсутність належної координації та чітких інструментів взаємодії між суб'єктами державного регулювання і управління у сфері наукової та науково-технічної діяльності.

– Невиправдано ускладнена процедура вступу до аспірантури та нерівність у можливості створення абітурієнтського середовища за відсутності магістратури в наукових установах порівняно з університетами, що негативно впливає на оновлення кадрового потенціалу наукових установ і обмежує можливості формування спеціального фонду фінансування.

– Ігнорування специфіки правничих досліджень при затвердженні методик оцінювання ефективності діяльності наукових установ і реальних потреб органів державної влади та судової системи в науково-правових висновках.

– Надмірно стислі строки проведення державної атестації наукових установ, технічні збої під час оброблення показників, сумніви щодо відкритості відбору експертів і рівня їх фахової компетентності, а також відсутність належних механізмів верифікації результатів оцінювання.

ІІІ. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ТА ПРИКЛАДНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Відповідно до п. 3.3.1 «Пріоритетні (перспективні) напрями, за якими здійснюються організація та проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень у галузі права» Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2026-2030 роки, затвердженої постановою загальних зборів НАПрН України від 30.04.2026 р. № 2-26 до пріоритетних науково-правових досліджень у сфері інтелектуальної власності віднесено:

1. Право інтелектуальної власності України як кандидата у держави-члени Європейського Союзу.
2. Забезпечення охорони, реалізації та захисту прав інтелектуальної власності в умовах дії правового режиму воєнного стану.
3. Інтелектуальна власність як складова національної безпеки і оборони.
4. Розвиток права інтелектуальної власності в умовах повоєнної відбудови України.
5. Право інтелектуальної власності в умовах сучасних технологічних викликів.
6. Інтелектуальна власність креативних індустрій в умовах розвитку креативної економіки.
7. Гармонізація прав людини, інтересів суспільства й прав інтелектуальної власності.
8. Механізм правової охорони інтелектуальної власності у забезпеченні розвитку відкритої науки.
9. Комерціалізація результатів наукових та науково-технічних досліджень.
10. Виклики новітніх біохімічних досліджень для права інтелектуальної

власності у сфері охорони здоров'я.

11. Розвиток системи управління майновими правами інтелектуальної власності.

12. Альтернативні методи врегулювання спорів у сфері інтелектуальної власності.

13. Забезпечення ефективного судового захисту права інтелектуальної власності.

14. Удосконалення судової експертизи об'єктів права інтелектуальної власності.

15. Правотлумачна практика Європейського Суду Справедливості в системі правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності у державах-членах Європейського Союзу.

16. Охорона й захист прав інтелектуальної власності засобами публічного й приватного права.

17. Удосконалення правових механізмів охорони та захисту селекційних досягнень (сорти рослин і породи тварин).

18. Регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності засобами митного законодавства в Україні та країнах Європейського Союзу.

19. Удосконалення правового регулювання здійснення бухгалтерського обліку, оцінки нематеріальних активів, оподаткування та аудиту інтелектуальної власності.

20. Право інтелектуальної власності як самостійна галузь законодавства й права України: сучасний стан і тенденції розвитку.

21. Проблеми співвідношення регулювання сфери інтелектуальної власності з дотичними до неї сферами правового регулювання (антимонопольних, митних, фінансових, сімейних, спадкових відносин, а також відносин у сфері страхування, захисту персональних даних, захисту прав споживачів тощо).

22. Удосконалення інституційної та законодавчої основи державної системи охорони інтелектуальної власності як однієї з головних функцій і завдань державної політики.

23. Удосконалення правової охорони та використання об'єктів інтелектуальної власності як стратегічної складової розвитку оборонної, економічної, соціальної сфер.

24. Удосконалення економіко-правових механізмів стимулювання використання об'єктів інтелектуальної власності при трансфері технологій, формуванні інтелектуально-інноваційного середовища, інноваційного підприємництва й управління інтелектуальними активами.

25. Захист інтелектуального потенціалу при його використанні в оборонній промисловості: набуття та здійснення майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності в умовах воєнного часу.

26. Ризики та методи запобігання зловживанням правами у сфері інтелектуальної власності.

27. Правові засади набуття, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності у сфері освітньої та наукової діяльності.

28. Удосконалення державного управління у сфері інтелектуальної власності: організаційно-правове забезпечення.

29. Інтелектуальна власність в епоху штучного інтелекту й автономної творчості.
30. Розвиток системи патентного права в умовах біоінженерії, геноміки та синтетичної біології.
31. Право інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства.
32. Правове забезпечення договірних відносин у сфері інтелектуальної власності та інноваційної діяльності.
33. Генеративний штучний інтелект і право інтелектуальної власності.
34. Захист інтелектуальної власності в інноваціях, керованих штучним інтелектом.
35. Аналітика інтелектуальної власності як інструмент стратегічного розвитку у сфері інтелектуальної власності.
36. Економіко-правові механізми стимулювання винахідницької активності в науковому й університетському середовищах.
37. Управління інтелектуальною власністю в оборонно-промисловому комплексі: стан, тенденції, підвищення ефективності.
38. Інтелектуальна власність як інструмент протидії промисловому шпигунству та недобросовісній конкуренції на глобальному ринку.
39. Механізми примусового ліцензування об'єктів інтелектуальної власності в період воєнного стану та повоєнного відновлення як інструмент національної безпеки.
40. Кібербезпека й захист цифрових активів інтелектуальної власності: економіко-правові аспекти в умовах європейської інтеграції України.

IV. СПІВПРАЦЯ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Співпраця з органами державної влади та органами місцевого самоврядування є одним зі стратегічних напрямів розвитку, що передбачає виконання Інститутом таких завдань:

1. Наукове супроводження реформи державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні.
2. Забезпечення моніторингу ефективності чинного законодавства України в галузі права інтелектуальної власності та визначення перспективних напрямів його розвитку, удосконалення, впровадження результатів наукової діяльності у законотворчу діяльність в цій сфері.
3. Науково-експертний супровід проєктів нормативно-правових актів і програмних документів у сфері інтелектуальної власності.
4. Проведення наукових правових та економіко-правових досліджень на замовлення органів державної влади та органів місцевого самоврядування з актуальних проблем інтелектуальної власності.
5. Сприяння залученню працівників Інституту до роботи консультативно-дорадчих органів, робочих груп з розробки законопроєктів та інших подібних структур.
6. Науково-методичне забезпечення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в контексті питань, що стосуються права

інтелектуальної власності.

7. Організація та проведення науково-практичних заходів, які б сприяли розвитку державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

8. Науково-консультативне забезпечення нормотворчої діяльності органів державної влади в галузі права інтелектуальної власності.

9. Запровадження практики підготовки й подання на розгляд центральних органів виконавчої влади експертно-аналітичних та моніторингових матеріалів з актуальних питань інтелектуальної власності.

V. СПІВПРАЦЯ З ДЕРЖАВНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ «УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОФІС ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙ»

З метою поглиблення взаємних зв'язків щодо розбудови державної системи правової охорони інтелектуальної власності необхідним вбачається розвиток співпраці з Державною організацією «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій».

В цьому аспекті перед Інститутом постають такі завдання:

1. Підготовка пропозицій щодо удосконалення законодавства у сфері охорони та захисту прав інтелектуальної власності.

2. Надання науково-правових висновків на проекти нормативно-правових актів у сфері права інтелектуальної власності.

3. Здійснення аналітичних досліджень щодо правотворчої та правозастосовної діяльності у сфері інтелектуальної власності.

4. Сприяння у підготовці представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених).

5. Підготовка аналітичних матеріалів щодо узагальнення національної або міжнародної практики застосування законодавства у сфері права інтелектуальної власності.

6. Здійснення огляду судової практики у сфері права інтелектуальної власності.

7. Розроблення наукових та науково-методичних рекомендацій щодо забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері права інтелектуальної власності.

8. Сприяння у забезпеченні імплементації положень директив та регламентів Європейського Союзу у сфері права інтелектуальної власності до національного законодавства.

9. Проведення науково-правового аналізу норм європейських та національних нормативних актів, визначення доцільності та черговості внесення відповідних змін, розроблення та обговорення проєктів законів та підзаконних актів з подальшим прийняттям їх органами законодавчої та виконавчої влади.

10. Здійснення моніторингу стану національного законодавства та практики його застосування внаслідок імплементації положень права Європейського Союзу (*acquis EC*).

VI. РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ, ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ТА ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Впровадження в Україні європейських та міжнародних стандартів у сфері інтелектуальної власності, розбудова правової держави, утвердження верховенства права має включати усі галузеві та інституційні компоненти. Інноваційна та інвестиційна привабливість України у повоєнний період може бути повноцінно забезпечена виключно за умови повного і неухильного дотримання прав інтелектуальної власності. Повага до прав авторів, винахідників та інших суб'єктів права інтелектуальної власності має розглядатися як одне з ключових завдань при проведенні реформи національної системи інтелектуальної власності.

Роль Інституту у процесі популяризації знань у сфері інтелектуальної власності та розвитку інформаційних ресурсів вбачається у виконанні таких завдань:

1. Популяризація наукових досліджень у сфері інтелектуальної власності, включаючи підготовку монографічних, аналітичних, науково-практичних праць, в яких висвітлюються основні результати, отримані в ході досліджень за фундаментальними та прикладними темами Інституту.

2. Використання існуючих в Інституті та розробка нових електронних наукових та освітніх ресурсів, створення спеціалізованих баз даних наукових робіт та інших матеріалів

3. Популяризація результатів наукової та іншої діяльності Інституту шляхом розширення входження періодичних видань Інституту до міжнародних наукометричних баз даних, розсилки примірників видань Інституту до бібліотек провідних університетів світу.

4. Розвиток освітньо-наукових програм здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (Ph.D) та магістерських програм, у тому числі англomовних; пошук іноземних партнерів із метою відкриття спільних програм.

5. Подальший розвиток діяльності щодо реалізації просвітницьких проєктів серед учнів, молоді, студентів, широких верств населення.

6. Залучення молодих вчених та аспірантів до просвітницьких та наукових проєктів, ініційованих або здійснюваних Інститутом.

7. Модернізація та забезпечення діяльності сайту та веб-сторінок Інституту в соціальних мережах.

8. Розвиток науково-методичної бази для забезпечення стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників наукових установ та закладів вищої освіти України та іноземних держав з метою підвищення їх кваліфікації за напрямом спеціалізації Інституту.

9. Здійснення обміну виданнями та іншими видами інформації з науковими установами, закладами вищої освіти, інформаційними центрами, бібліотеками, іншими організаціями і фондами в Україні та за кордоном.

10. Забезпечення виконання плану видавничої діяльності, враховуючи необхідність висвітлення актуальної наукової проблематики у сфері права інтелектуальної власності.

11. Розвиток електронного бібліотечного фонду Інституту, забезпечення вчасного наповнення бібліотечного фонду Інституту друкованими виданнями.

12. Підготовка теоретичних та науково-практичних видань, науково-методичних рекомендацій і узагальнень судової практики, аналітичних матеріалів з питань розвитку законодавства у сфері інтелектуальної власності.

VII. ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ У СФЕРІ ІНТЕГРАЦІЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ

У межах цього напрямку метою діяльності Інституту є сприяння у створенні умов для реалізації інтелектуального потенціалу у сфері освітньої, наукової і науково-технічної діяльності, забезпечення використання досягнень вітчизняної та світової науки у сфері інтелектуальної власності для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб суспільства.

Реалізація зазначеного напрямку передбачає виконання таких стратегічних завдань:

1. Забезпечення якісної підготовки фахівців у галузі знань D8 «Право» (081 «Право») з особливостями, зумовленими спрямованістю Інституту.
2. Підготовка наукових кадрів у сфері права інтелектуальної власності.
3. Впровадження дистанційних технологій в освітній процес.
4. Впровадження європейських стандартів забезпечення якості вищої освіти з урахуванням вимог ринку праці.
5. Проведення моніторингу національної системи наукових досліджень у сфері інтелектуальної власності за різними галузями знань.
6. Впровадження результатів наукових досліджень в освітній процес, відкриття спільних освітньо-професійних, освітньо-наукових та наукових програм у сфері права інтелектуальної власності завдяки розширенню співпраці з провідними партнерами зі сфери науки, освіти і бізнесу.
7. Розробка і реалізація міждисциплінарних навчальних і дослідних проєктів та програм при підготовці здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти.
8. Попередження та боротьба з усіма проявами плагіату у науково-освітній діяльності.
9. Поглиблення співпраці з Національною академією наук України, національними галузевими академіями наук України у напрямі наукової та освітньо-наукової діяльності.
10. Сприяння науковому стажуванню аспірантів і докторантів, наукових працівників Інституту в Україні та за кордоном.
11. Підтримка проєктів молодих вчених. Організація та проведення конкурсів на кращі наукові публікації серед молодих вчених Інституту.
12. Підтримка діяльності науково-освітніх центрів, створених спільно з закладами вищої освіти України, подальша розбудова таких центрів з вітчизняними та іноземними партнерами.
13. Спільне проведення наукових та науково-практичних заходів з провідними закладами вищої освіти.

VIII. НАУКОВО-ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Інститут є однією з провідних установ, які сприяють розвитку державної системи правової охорони інтелектуальної власності. Враховуючи великий досвід фахівців Інституту у галузі нормотворчої та правозастосовної діяльності у сфері права інтелектуальної власності, Інститут ставить перед собою такі завдання:

1. Підготовка науково-експертних висновків у сфері інтелектуальної власності за зверненнями органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб.
2. Підготовка науково-правових висновків щодо якості та доцільності проєктів нормативно-правових актів у галузі інтелектуальної власності.
3. Підготовка науково-експертних висновків щодо практики застосування законодавства у сфері інтелектуальної власності.
4. Проведення аналітичних досліджень у сфері права інтелектуальної власності, зокрема щодо доцільності прийняття певних нормативно-правових актів з метою гармонізації національного законодавства з нормами законодавства Європейського Союзу.
5. Співпраця з суб'єктами правотворчої діяльності під час розробки концепцій та проєктів нормативно-правових актів у сфері інтелектуальної власності.
6. Розробка концептуальних засад розвитку законодавства в галузі права інтелектуальної власності.
7. Забезпечення моніторингу поточного стану правового регулювання суспільних відносин в галузі права інтелектуальної власності.

IX. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Міжнародне наукове співробітництво у сфері інтелектуальної власності є одним із пріоритетних векторів розвитку для Інституту. Інститутом налагоджене співробітництво з науковцями та науковими установами, основною сферою інтересів яких є інтелектуальна власність, з Великобританії, Іспанії, Німеччини, Норвегії, Польщі, Португалії та інших держав.

Для забезпечення поглиблення міжнародного співробітництва перед Інститутом постають такі завдання:

1. Ініціювання міжнародних науково-дослідних проєктів, зокрема, шляхом залучення міжнародних грантів на проведення спільних наукових досліджень.
2. Розвиток співпраці із зарубіжними закладами вищої освіти та науковими центрами країн Європейського Союзу та інших держав шляхом укладання договорів про співробітництво.
3. Сприяння публікації результатів наукових досліджень у вигляді монографій, інших наукових видань, наукових статей у виданнях, включаючи ті, що входять до міжнародних наукометричних баз даних, спільно з іноземним партнерами.
4. Створення сприятливих умов для опублікування працівниками Інституту результатів наукових досліджень у зарубіжних наукових виданнях.
5. Проведення міжнародних наукових та науково-практичних заходів з

метою публічної презентації отриманих результатів наукових та експертних досліджень.

6. Систематичний моніторинг стану й тенденцій розвитку сфери правового регулювання інтелектуальної власності у Європейському Союзі та на міжнародному рівні.

7. Сприяння діяльності працівників Інституту щодо участі у міжнародних чи міждержавних проєктах.

8. Участь науковців Інституту у роботі редколегій іноземних видань; залучення зарубіжних науковців до роботи у редакційних колегіях наукових видань Інституту.

Х. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ, ПІДВИЩЕННЯ ПРЕСТИЖУ НАУКОВОЇ ПРАЦІ, УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОЧОГО ПРОЦЕСУ

Підтримання репутації Інституту як провідної наукової та експертної установи в галузі інтелектуальної власності потребує забезпечення високого кваліфікаційного рівня наукових кадрів.

З огляду на це, визначені такі завдання:

1. Заохочення науковців Інституту до поглиблення унікальних знань у сфері права інтелектуальної власності.

2. Забезпечення регулярного проведення атестації наукових працівників Інституту.

3. Підвищення ефективності системи матеріального й морального заохочення працівників Інституту.

4. Створення сучасних комфортних умов праці.

5. Спрямування кадрової політики Інституту на забезпечення постійного підвищення кваліфікації та професійного рівня працівників, кар'єрного зростання науковців.

6. Сприяння отриманню фінансової підтримки науковців Інституту через гранти, премії, стипендії державних, зарубіжних і міжнародних установ та організацій.

7. Забезпечення гендерної рівності та дотримання усіх прав людини і громадянина усіх працівників Інституту.

8. Забезпечення можливостей для дистанційного та гнучкого режимів роботи працівників Інституту.

9. Поширення проведення засідань вчених рад, робочих нарад, наукових та інших заходів з використанням засобів відеозв'язку в режимі реального часу.

10. Сприяння публікаційної активності науковців Інституту, популяризації результатів наукових досліджень у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних.